СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 140. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, середа, 18-го червня 1947. No. 140. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, June 18, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗНИЖКА ПОДАТКІВ НА БІЖУЧИЙ РІК НЕМОЖЛИВА

Вашингтон, 16 червня. — Знижка особисто-доходового податку від 1 липня 1947 стала неможливою після того, як президент Труман поклав сьогодні своє вето проти нового податкового законогроекту прийнятого обома палатами конгресу. Відкидаючи законопроєкт, президент заявив, що знижка не на часі, а крім того обняла невластиві приходи. Понад те зниження податків може викликати інфляцію й тому вона небезпечна. Коли буде яка надвишка в приходах з податків, то їх треба буде ужити на сплату довгів, а не на зниження податків, заявив президент.

Речники республиканської більшости у конгресі якстій закинули президентові надужиття права вета і заявили, що президент буде відповідальний за можливу депресію в бизнесі. Вони заповіли, що негайно візьмуть під наради конгресу заветований бил, щоб здобути для нього дві третини голосів і так зробити його законом понад голову президента. Одначе панує загальне переконання, що податковий законопроєкт не дістане вимаганої більшости в сенаті й тому не може стати законом.

Президент має ще один законопроєкт до вирішення, а це робітничий бил Тефта-Гартлія. Реченець для його підписання минає цього тижня.

700 КОРАБЛІВ НЕ ВІДПЛИЛО ВНАСЛІДОК МОРСЬКОГО СТРАЙКУ.

Члени морських юній, приналежних до Конгресу Промислових Організацій (СІО) переводять страйк в такий спосіб, що не хочуть вступитися з кораблів, ані не хочуть сповняти обовязків, щоб пустити кораблі в дорогу. Внаслідок такого „сидячого страйку" 700 кораблів стоять нечинні в різних пристаннях Злучених Держав. Юнії поширяють гасло: „нема контракту, нема праці" Вони домагаються підвишки платні на 40 відсотків, 40 годинного тижня праці замість теперішних 48 годин, більшої платні за додаткові години, виплати якоїсь суми при відправі з роботи й довших вакацій. — Переговори для наладнання непорозумінь ведуться дальше.

БОРОТЬБА З ДОРОЖНЕЮ МЯСА.

Від якого тижня ціни мяса в Ню Йорку й інших містах краю підскочили на ціні до такої висоти, що господині почали бойкот проти мяса. У Ню Йорку продають деякі роди мяса по ціні $1 і вище. Посадник міста О'Двайер віднісся до секретаря рільництва Клинтона Андерсона з жаданням, щоб він поробив якісь кроки для знижки ціни мяса. Незалежно від цього губернатор стейту Ню Йорк Дюї почав акцію від себе.

ВИЯВЛЯЮТЬ НОВУ ТАЙНУ ЗБРОЮ.

Вашингтон. — Секретаріят маринарки подав до відома буджетової комісії палати що нова тайна зброя буде частинною відповідю на найновіщі винаходи в повітреплавстві, у підводнім мореплавстві і в ділянці різних пружинових стрілен. Бюро маринарки згадує про винахід електричної торпеди, яка шукає влучі. Така торпеда має тайні характеристичні признаки, одначе ціль її вже звісна, а це поборювання швидких субмарин, які недавно винайдено. Секретаріят маринарки домагається грошей на побудову сотні таких торпед.

ФОРД ЗАПОВІДАЄ НОВИЙ РІД АВТОМОБІЛУ.

Ню Йорк. — Генрі Форд II виявив на бизнесовім зібранні в готелі Валдорф Асторія, що його фабрики мають готовий рід автомобілу, який появиться в продажу в 1948 році. Буде це така радикальна переміна, як прийшла переміна моделю Т на модел А. Крім того Форд заповів ще інші великі переміни в промисловій діяльности в найближчій майбутности.

ПРЕДСТАВНИК ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС ПРО ВІДСТАЛІСТЬ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ.

Шікаго. — Чарлс Е. Вилсон, предсідник Дженерал Моторс Компані, виявив на зібранні Американського Товариства для Інженерії, погляд, що комунізм і соціялізм є не лише перешкодою до поступу, але стають причиною назадництва, бо вводять неволю. Він остерігав перед пропагандою пятої колони, яка хоче завести комунізм на місце демократії. Вилсон спинився довше над критикою теорії Маркса і заявив, що не можливим є заступити ініціятиву мільйонів людей у системі диктатури.

ДОСМЕРТНА ТЮРМА АБО ЗВОРОТ СПРОНЕВІРЕНИХ $350,000.

Ню Йорк. — Джуліус Лобел, з прибраним іменем Джімі Колинс, дістав від судді Самуїла Лейбовіца в Бруклині кару досмертної вязниці або заплату $350,000 вкрадених підступним способом у Мергенталер Лайнотайп Компані. Колинс спроневірив при помочі спільників $804,000. Слідчий суддя звідомив, що з крадених грошей знайдено $117,000.

Президент Труман запрошений на відвідини Бразилії

Вашингтон. — З Ріо де Жанейро, у Бразилії, наспіли вісті, оприлюднені щоденником „О Гльобо", що президент Труман прийняв запрошення бразилійського президента Евріка Дутри, приїхати туди на відвідини. През. Труман, за згаданими вістями, мав би виїхати до Бразилії в жовтні або в листопаді. Після відвідин Мексика й Канади не був би дальший поступ у зближенні всіх країн Західної півкулі для оборонної акції.

ВОЛЕС ПРОПОНУЄ ЩЕ ОДИН ЗІЗД ТРУМАНА ЗО СТАЛІНОМ.

Вашингтон, 16. червня. — У своїй промові для поширення опозиції проти Доктрини Трумана бувший віцепрезидент Генрі Волес вийшов з пропозицією, щоб президент Труман і секретар стейту Маршал зїхалися на конференцію з маршалом Сталіном і советським міністром Молотовом у Берліні для наладнання „всіх точок, які є на часі" між Америкою й Росією. Волес признав, що тепер Росія стоїть на перешкоді до миру, одначе він доражує заступити Доктрину Трумана порозумінням між Росією і Злученими Державами. — Віче, на котрім промовляв Волес у Вашингтоні, було скликане Південною Конференцією для Людського Добробуту, яка, на думку конгресової Комісії для Неамериканських Діянь, є комуністичним фронтом. Волес заповів зорганізування Третьої Партії при виборах в 1948 році, коли Демократична Партія не перестане підготови до війни.

ТРУМАН І МАРШАЛ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ ЕВРОПИ.

Вашингтон, 16. червня. — Прихильне становище західно-европейських країн до пляну Маршала, щоб Европа сама порозумілася щодо способів, якими Америка має їй прийти з допомогою, було предметом розмови між президентом Труманом і секретарем стейту Джорджом С. Маршалом. Нема урядового комунікату з цеї розмови, одначе здогадуються, що обговорено найновіші вісті про успіх цього пляну в Европі. Дехто надіється свіжих подій після промови президента, яку він виголосив на ювилею університету в Принстон, Н. Дж.

ЗА КОМІСІЮ МОРЕПЛАВСТВА В КАНАДІ.

Отава, столиця Канади. — Міністер для відбудови С. Д. Гав зголосив в палаті громад резолюцію, щоб створити морську Комісію для ведення канадійського мореплавства, яке сильно розвинулося під час війни. Воно дійшло вже до таких розмірів, що потрібна окрема Морська Комісія.

Становище Европи до пропозиції Маршала в справі відбудови

ФРАНЦІЯ ПРОПОНУЄ СПЕЦІЯЛЬНІ КОМІТЕТИ; БРИТАНІЯ ЗАПРОШУЄ РОСІЮ ДО СПІВПРАЦІ МОСКВА НАЗИВАЄ ПЛЯН „ПОШИРЕННЯМ ДОКТРИНИ ТРУМАНА"; ПАРИЖ ДОЖИДАЄ БЕВИНА.

Париж, 16. червня. — Недавня пропозиція секретара стейту ген. Маршала, щоби Европа сама опрацювала собі план економічної відбудови при американській допомозі, стала европейською проблемою першої ваги. Завтра приїжджає до Парижа британський секретар закордонних справ Бевин та відбуде на цю тему розмови з премієром Франції Рамадіе і міністром закордонних справ Бідо. В навечеря приїзду Бевина французький уряд запропонував американському урядові створення спеціяльних комітетів з представників европейських країн і Злучених Держав, завданням яких було б подрібно опрацювати цілість плану запропонованої ген. Маршалом відбудови Европи при американській фінансовій допомозі. Комітети мали б насамперед виготовити балянс спроможностей і потреб европейських країн та відповідно розділити американську допомогу. В Лондоні повідомлено, що британський уряд долучився до французького, запрошуючи Советський Союз до співпраці в цій справі. Міністер Бевин рівночасно повідомив, що безпосередньо після розмов з французькими державними мужами він говоритиме на тему спільного плану европейської відбудови теж з урядами Бельгії і Голандії. Великим знаком запитання в цій справі залишається Советська Росія. Перша реакція на пропозицію ген. Маршала появилася сьогодні в партійній московській „Правді", що гостро критикує пропозицію Маршала, називаючи її „поширенням доктрини політичного натиску при допомозі долярів". В Парижі і Лондоні вважають, що Советський Союз не тільки сам себе виключить від американської допомоги та від спільного плану її використання в цілях загальної економічної відбудови европейських країн, але ще й готов цю відбудову саботувати. В згаданій статті в „Правді" Борис Леонтієв твердить, до „Доктрина Трумана" перестала бути популярна в Европі і навіть в самій Америці. Для прикладу він наводить Мадярщину, уряд якої, після чистки „реакційних і конспіративних елементів", відразу виступив проти такої американської політики. В іншій статті „Правда" твердить, що Советський Союз всіми засобами буде противставитися інтервенції великодержав у внутрішні справи малих країн. Тимчасом в Парижі дожидають приїзду британського міністра Бевина. З Брюсель офіціяльно повідомлено, що уряди Бельгії, Голандії і Люксембургу досягнули повне порозуміння щодо пропозиції ген. Маршала, вітаючи її якнайщиріше.

ҐРОМИКО ВИДВИГАЄ СПРАВУ ТРІЄСТУ.

Лейк Соксес, Н. Й., 16. червня. — Советський представник А. Громико заскочив сьогодні Раду Безпеки О.Д. несподіваним повідомленням, що Советський Союз не буде заніматися справою вибору губернатора для Трієсту, аж доки не увійде в силу мировий договір з Італією. Тому, що договір передбачує евакуацію союзницьких військ з Італії 90 днів після підписання договору, існує побоювання, що Советський Союз власне спекулює на тому, щоби Італія не мала жодної допомоги на випадок, якщоб Югославія задумала поставити її і О.Д. перед будьяким „доконаним фактом" в Трієсті. Советську заяву в О.Д. розглядатиме, правдоподібно, окремо теж американський уряд. Рада Безпеки на сьогоднішньому засіданні ухвалила теж більшістю 9 голосів проти тільки двох здержаних (Росія і Польща) розглянути пункт за пунктом звідомлення Комітету військових штабів.

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ПОЧАВ ПРАЦЮ.

Лейк Соксес, Н. Й., 16. червня. — Створений при О.Д. Фонд Допомоги Дітям вже почав збирати харчові продукти і молоко, щоб могти розпочати свою працю, як пляновано, з днем 1-го вересня. Мавріс Пейт, екзекутивний директор Фонду, предложить затра дирекційній раді Фонду свій план праці, в якому передбачується окремі договори між Фондом та поодинокими урядами, які бажали б одержати від нього допомогу для дітей.

СОВЄТСЬКИЙ ДВІЙНИК КОРЕСПОНДЕНТА НЮ ЙОРК ТАЙМСУ.

Берлін, 16. червня. — Кореспондент Ню Йорк Таймс, Генрі Райс, який, як єдиний фотограф, взяв участь в останній поїздці американських кореспондентів по советській окупаційній зоні Німеччини, відкрив, що він мав свого власного советського двійняка. За кожним разом, як він фотографував, приділений йому большевицький двійник намагався зробити точно ту саму фотографію, хоча це не завжди йому вдавалося.

ВИСЕЛЕНО 438,000 УКРАЇНЦІВ З ПОЛЬЩІ.

Штокгольм, 14. червня. — В офіціяльних повідомленнях з Варшави говориться про закінчення переселення українців з територій на захід від лінії Курзона до Советського Союзу. Згідно з цими повідомленнями, в загальному виселено 438,000 українців.

АМЕРИКАНСЬКО-ГРЕЦЬКИЙ ДОГОВІР

В СПРАВІ КОНТРОЛІ ВИКОРИСТАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ.

Атени, 16 червня (ЮП). — Грецький уряд прийняв сьогодні проект американсько-грецького договору, на підставі якого американські представники були б приділені поодиноким грецьким міністерствам, з метою приглядатись як буде використаний „кожний доляр" з призначених для Греції 300,000,000 долярів американської допомоги. Договір підпишуть грецький міністер закордонних справ та американський амбасадор в Атенах, як тільки департамент стейту апробує його текст. Американські представники одержуватимуть платню від грецького уряду, але ці платні, як повідомляється, не будуть високі.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ СОВЄТСЬКОЇ РЕКОМПЕНЗАТИ ЗА ВОЄННІ ВІДШКОДОВАННЯ З НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 16 червня. — Сьогодні повідомлено, що Америка задумує повести рішучу акцію, щоб заставити Советів дати відповідну рекомпензату за одержані зі західних зон воєнні відшкодовання в формі фабричних машин та промислового виряду. Цю рекомпензату передбачено Потсдамським договором. Советський Союз мав одержати зі західних зон Німеччини 25% фабричного виряду, непотрібного для самої німецької індустрії. Три-пяті частини з цього мали піти в заміну за советську доставу харчів, вугілля, потасу, цинку, нафтових та інших продуктів. Досі Совєти забрали машини, але про рекомпензату „забули" і не тільки не почали її доставляти, але й пробують на свій лад „інтерпретувати" відповідні постанови Потсдамського договору. В повідомленні не подається, які заходи задумує робити Америка, щоб одержати від Советів договірну рекомпензату.

ПІДПИСАНО БРИТАНСЬКО-ЧЕСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ДОГОВІР.

Лондон, 16 червня. — Велика Британія і Чехословаччина підписали сьогодні договір культурних стосунків. Ним передбачується відкриття відповідних катедр на університетах обидвох країн, виміну професорів і студентів, взаємні відвідини і т. п. Договір підписано на пять років.

КОМУНІСТИЧНИЙ ТЕРОР В УГОРЩИНІ.

Шеґед, Угорщина, 15 червня. — Сьогодні тут відбувалося зібрання опозиційної мадярської Партії Свободи. Під час зібрання малий гурт комуністичних терористів зразу всіляко турбував бесідників, виключаючи світло, то знову гучномовці, аж почав бійку й тільки тоді інтервенювала поліція — закриваючи зібрання. В країні дальше переводиться арешти опозиційних діячів. Виступи проти Америки продовжуються.

АМЕРИКА ЗА ПРИСПІШЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ НІМЕЦЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ РАДИ.

Франкфурт над Майном, 16 червня. — На зібранні премієрів німецьких країн американської і британської зони представник американського Військового Управління сьогодні заявив, що загальне положення вимагає, щоби планована Німецька Економічна Рада злучених двох зон почала свою працю вже в половині цего літа. Перше засідання представників цих країн відбудеться в цій справі вже 25 червня.

ЕКОНОМІЧНА КОМІСІЯ О. Д. АНАЛІЗУЄ НЕДОМАГАННЯ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

Женева, 16 червня. — Економічна Комісія О. Д для Европи опублікувала сьогодні свою аналізу недомагань европейського господарства. Хоча ця аналіза була приготована ще перед виступом секретара стейту ген. Маршала, вона у своїх висновках цілком покривається з думками Маршала. Вважається, що ця комісія могла б вже послужити як готовий апарат в здійснюванні пропозицій американського секретара стейту.

БРИТАНСЬКА ДИСКУСІЯ НА ТЕМУ ВІДВІДИН СЕНЬОРИ ПЕРОН.

Лондон, 16 червня. — В деяких англійських часописах появились статті, що відвідини жінки аргентинського президента, сеньори Перон, в Британії було б цілком небажані. Сьогодні речник британського міністерства закордонних справ заявив, що навпаки, сеньору Перон повітають в Англії „дуже радо". На цю тему розвинулася тепер широка дискусія, в якій висвітлюється всі британські „за" і „проти" Аргентини. Сеньора Перон відбуває свою поїздку по Еспанії.

КОМІСІЯ О. Д. РАДИТЬ, АРАБИ СТРАЙКУЮТЬ, ЖИДІВ СУДЯТЬ.

Єрусалим, 16 червня. — Палестинська Провірочна Комісія О. Д. відбула тут сьогодні свої два перші засідання. Араби відмовилися давати комісії будьякі виясненння та почали найбільший в історії Палестини страйк. Рівночасно британський військовий суд видав вирок смерти через повішення на трьох молодих жидівських терористів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

В ОБОРОНІ МАЛИХ БИЗНЕСІВ

Живемо в часі різних соціялістичних експериментів, які вже почалися навіть у такій консервативній країні, як Англія, не говорячи вже про тоталітарні держави, де весь промисл і бизнес уже перейшов чи переходить у руки держави, або є під тісною контролею державного апарату. Злучені Держави досі не зазнали тих експериментів, які, теоретично беручи, мали б принести людям нове й радісне життя, у якому не було б ніякого економічного визиску. Наразі нема нам потреби братися за ці експерименти, бо й без них живеться нам назагал краще і свобідніше, ніж людям в тих країнах, де це експериментується. Одначе це не значить, що американській системі вже ніщо не грозить, що вона така досконала, що їй не треба нічого боятись, нічого в ній поправляти.

Америка це країна „демократичного капіталізму", а не такого, який дів в Европі та зазнає тепер ударів з усіх боків. Проте, не зважаючи на ту різницю, теж і американському капіталізмові заповідають скорий кінець, себто кінець нашій теперішній господарській системі. Заповідають це тому, бо завважують, що в Злучених Державах зростають щораз більше великанські бизнесові підприємства,, що „зїдають" малі бизнеси і витворюють монополії, які, як дехто заповідає, мусять згодом підпасти під строгу контролю уряду, або довести до різних соціялізацій — фашистського чи комуністичного вигляду. Між іншим Кремль таки певний, що американська господарська система мусить провалитись. Він це вже не раз заповідав і тільки дивується, чому це ще не здійснилось.

Цю проблему досліджував довго Комітет Економічного Розвитку, що складається з бизнесменів, економістів та науковців. По дворічних дослідах цей комітет прийшов до переконання, що не зважаючи на різні націоналізації та соціялізації у світі, американська господарська система може далі вдержатись. Одначе це може статись тільки під такою умовиною, що американські бизнесмени будуть розуміти свої обовязки і зміцнять американську систему, позбуваючись її недомагань.

Одним з найбільших недомагань американської системи є намагання великих бизнесів усувати конкуренцію з боку малих бизнесів у такий спосіб, щоб ці малі бизнеси викупловувати і так їх ліквідувати. Згаданий Комітет звертає увагу великого бизнесу на це недомагання, а теж звертається до законодатних чинників, щоб підпомагали малі бизнеси податковими полекшами, бо вони є конечно потрібні, якщо має вдержатись американська господарська система, яка полягає на вільній конкуренції. Теж стверджено,, що статистика виказує, що малий бизнес не падає, а зростає і виявляє ініціятиву, що виявилось особливо наглядно в часі війни.

Американська економічна демократія мусить давати змогу кожному, в тому і малому бизнесменові, зачинати знизу та йти догори чи падати. Це є та економічна демократія, на якій побудована політична демократія. Як одну, так і другу треба й можна заховати, але треба пильнувати, щоб не було надужить. У нашому випадку треба дбати, щоб не нищити малого бизнесмена, але його піддержувати.

Чи вдасться здійснити?

Тепер не можна говорити, що Злучені Держави носяться з якимсь „світовим" пляном. Цей плян уже є, коли іде про американські задуми та постанову ці задуми здійснити. Зате йде питання, чи Америка буде в силі ці пляни здійснити. Департамент стейту каже, що на відбудову самої Европи треба буде видавати річно від 5 до 6 більйонів долярів. Цей плян передбачує у засаді допомогу, що має обіймати краї від Уральських гір аж до Атлантику, а у всякому випадку західню Европу. Деякі американці сумніваються, чи це є можливе до здійснення, беручи під увагу матеріяльні ресурси країни. Вони кажуть, що такі пляни переходять сили навіть такої багатої країни як Злучені Держави. Крім цього не знати, що думають Совети. Назагал сумніваються у їхню кооперацію у цьому ділі.

Сумнів оправданий тим, що Советська Росія має свої замисли, яких не оголошує, а зате послідовно їх частями переводить у життя З потягнень Росії в різних кінцях світу можна прийти до висновку, що ці потягнення не є припадкові, а основані на якімсь теж далекосяглім пляні, який йде в протилежному напрямку, ніж американські замисли. Комуністичний переворот в Угорщині і прогнання некомуністичних послів з болгарського парляменту саме негайно після того, як Маршал проголосив потребу обєднання Европи для осягнення помочі з Америки, це показчик. „Правда", орган Комуністичної Партії в Москві заговорив навіть про нову світову війну, яку мали б почати прихильники американського імперіялізму з метою„перенесення ґеополітичного центра з Берліна до Ню Йорку".

Коли зіставити оці два конкуренційні напрямки, американський і московський, то не легко повірити, що прийде справді до перебудови світу на підставі американських замислів.

Одначе прихильники Доктрини Трумана і злученого з нею американського пляну, мають свої аргументи на підтримання віри у здійснення далекосяглих мрій. Вони переконані, що Росія не готова до війни і до неї не піде. Америка загалом не хоче і не думає йти до війни, тому може укладати безпечно свої пляни і пробувати перевести їх у життя. Йде лише про те, хто має силу накинути свої пляни: Америка, чи Росія?

Саме при обміркуванні відповіди на таке питання мусить кожний брати під увагу чинник світової сили у післявоєнному положенні. Варвик О. Ферфекс, редактор австралійського щоденника „ди Сідні Морнинг Гералд", із своєї далекої обсервативної точки, ставить сміливе твердження, коли каже: „Америка опанувала сьогодні світове господарство" Він каже, що хоч Америка щойно починає боротьбу за світову торгівлю, то вона вже постачає Великій Британії й іншим країнам долярових фондів, потрібних для привернення політичної й господарської стабілізації. Між тими, що дістають доляри, є такі, що не хочуть ласки, а хочуть здобути право до праці. Велика частина світу, а в ньому й бувші ворожі країни, приймають поміч з Америки в одній чи другій формі, а це свідчить про ідеалізм Америки.

Це діється тому, — пише Ферфекс — що майже в цілій Европі, разом з Англією, знищена цілковито господарка впродовж близько 40 літ війни і між-военної передишки. Отже нема потреби закривати факту, що світ не може обійтися без американських долярів. Такі держави, які не можуть дістати долярів з Америки засуджені на банкротство і на голод. Доляри потрібні в першу чергу на закупно найконечніших засобів до життя: харчів, одягу й мешкання. Як людина цього не має, вона не всилі працювати. Коли вже заспокоєні перші життеві потреби, тоді приходить черга на побудову фабрик машин, знаряддя й призбирання капіталу для дальшої розбудови. Тому, що жадна інша держава не має оцих засобів, Америка це єдина країна, яка може ці засоби постачити.

З різних признак можна ствердити, що сама Америка свідома цього й тому може складати однобічно свої пляни для відбудови Европи й цілого світу. Коли б Росія завалила американський плян, тоді прийшло б до цілковитого знищення теперішньої цивілізації.

Інтересним є приглянутися, як Америка приготовляється до виконання своєї ролі. З цього, що досі звісне, можна прийти до висновку, що американський плян опрацьований в подробицях. Ми чуємо тепер навіть про таке, як потребу зорганізування Краєвої Розвідчої Служби на світові розміри. Є думка створення Краєвої Наукової Фондації, щоб на державний кошт виучувати найспосібніших людей для помочі світу. Переводиться в практиці взаємну виміну студентів, учителів і книжок між Америкою і іншими країнами. Це потрібне для поширення американських ідеалів і для облекшення порозуміння між інтелектуальною верствою населення в цілому світі. Водночас підготовляється поширення припаганди при помочі радіових програм — „Голосу Америки", — щоб кожного дня інформувати світ про ідеали й працю Злучених Держав.

Коли з тим злучити плян загального фізичного вишколу молоді й посідання атомової сили для розвитку наймодерніших промислових заводів і для евентуального відстрашення Росії від нападу, не буде сумніву, що Америка зможе перевести свій плян для відбудови світу.

Микола Чубатий.

Світ розколюється на два табори

Чи буде війна поміж світом демократичних націй, ведених Америкою та поміж Советами і їх сателітами, це питання, яке нині турбує не тільки відповідальних державних мужів, але також широкі маси. Ніхто по стороні демократичних держав війни не бажає, не бажають її також маси Советської Росії, ані навіть диктаторська кліка на Кремлі, проте, марево війни висить нині над світом.

Причиною непевности цілого світа перед всякою военною загрозою є його поділ на два табори, що на наших очах відбувається й то в доволі прискоренім темпі. Минули безповоротно часи рожевих надій, що світ демократії зі світом комунізму може, якщо не обеднатися, то бодай мирно жити побіч себе. Ніде правди діти, що таких наївних мрійників про один демократично-комуністичний світ було більше в Америці, ніж в Советах.

Якраз у той самий час, коли демократичні держави йшли Кремлеві на такі уступки, що мало не заперечували цих основних ідей, на яких ідеологічно збудована Америка, Совети замикалися перед світом демократії на десять замків. Згадати б тільки Ялтську Умову про видавання збігців советських громадян в руки большевиків, чи теж виразну згоду на окупацію Росією поодиноких країн, не питаючися про волю або хоч би тиху згоду місцевого населення.

Йдучи на зустріч бажанням Советів, демократичні переможні держави віддали під панування большевиків цілу середущу Европу і Балканський півостров та позволили встановити там просоветські уряди, всупереч виразним постановам в Ялті. Всі ті уступки в користь Советів не заспокоїли Кремля, який постійно бачив та нині бачить в демократичних державах не приязні миролюбиві нації, але нації, що продумують тільки над тим, щоб знищити Советів.

Атмосфера недовіря була причиною, що недавна московська конференція, де мали опрацювати проекти мира з Німеччиною та Австрією, закінчилася без успіху. Вона з черги стала немов кличем для Советів організувати краще своїх сателітів та стисліше звязувати їх з Москвою проти західного світа.

Найскорше перевела Москва консолідацію своїх впливів на балканськім півострові — в Болгарії та в Альбанії. В усіх тих державах правлять нині довірені агенти Кремля та Комінтерну — в Болгарії ославлений провідник Комінтерну — Димітрієв, в Югославії — московський хованець Тіто, в Альбанії — теж агент московського хову, ген. Гоксга. В тих трьох державах при кермі державою вже немає навіть для позору представників других партій, бо вся влада є в руках комуністів, які в тих країнах розправляються зі своїми противниками так, як Совети розправлялися зі своїми противниками після большевицького перевороту в Москві в листопаді 1917.

Ті три держави, на ділі неофіціяльно кермовані Димітрієвим як найбільше досвідченим комуністичним вожакою, виступають агресивно проти Греції, одинокої держави балканського півострова, що остала поза засягом советських впливів. Прикордонні заворушення в північній Греції це рухи кермовані Москвою з виразною ціллю встановити і в Греції владу Советів та поставити полудневу межу Советів над Середземним морем. Тому всякі комісії Обеднаних Націй, що працюють над виявненням тих конфліктів, мусять кінчитися тим способом, що Совети та демократичні держави видаватимуть зовсім протилежні оцінки вини та виновників.

В Румунії та Польщі при владі є теж вже від самого початку встановлення нових урядів наказні прихильники Советів, хоч для успокоєння сумління світа там з комуністами співпрацюють ще деякі некомуністичні партії. Тепер для Москви надійшов час ліквідувати непотрібних некомуністичних співробітників та встановити правдиво комуністичну владу. В Румунії відбуваються масові арешти некомуністичних елементів, навіть Советам неворожих. В Польщі теж соціялістична партія, що пустилася на газард співпрацювати з комуністами, відходить в тінь, а при владі остають вже тільки самі комуністи.

Терном у нозі був для Советів дотеперішний уряд в Угорщині. Вибори дали переважаючу більшість партії дрібних землевласників, натомісць комуністи дістали невеличкий процент (17%) всіх послів в парляменті. Та советська демократія вміє дати собі раду і з опірною більшістю. Під натиском Советів міністерство військових справ (оборони) та поліція дісталися в руки прихильників Советів, а це дало змогу угорським комуністам приготовити переворот, звернений проти некомуністичної більшости в угорськім парляменті. Чолові провідники парляментарної більшости фальшиво були обвинувачені, що вони підготовляють фашистівський переворот. Декого із лідерів парляментарної більшости засудили; проти других, між тими і проти премієра Наді, піднеслись такі самі закиди. В останних днях премієром став прокомуністичний член парляменту, як переходовий стан до переведення других виборів на советський лад і для передання влади в Угорщині комуністичній меншині проти волі більшости народу.

В Чехії при владі на ділі нині вже є комуністи, хоча позірно вони ще співпрацюють з некомуністичними партіями. Президент Бенеш мусить відгравати жалюгідну ролю советського знаряддя та позволяти винищувати чехів неприхильних пануванню Советів над їх країною, дарма, що вони нерідко були вязнені та переслідувані німцями. Совети встановляють прокомуністичну владу в окупованій східній частині Німеччини та свідомо відтягають заключення мира з Німеччиною та Австрією, щоби на випадок конфлікту свій фронт потягнути від Адріятику до Балкану через середину Европи крізь Німеччину та Австрію.

Коли ще візьмемо під увагу ці клопоти, що їх большевики роблять китайському національному урядові Чан-Кай-Шека, попираючи домашню війну в Китаю та Манджурії проти уряду тої країни, зрозуміємо великанські розміри мобілізації Советів в тих країнах, де вони стоять твердою ногою.

Кромі того Совети по цілому світі мають свої авангарди комуністичних партій в Франції, Італії, та в усіх країнах Америки. Ці комуністичні організації промосковських квіслінґів, хоч всюди були в меншині, на ділі контролювали поважні ділянки державного життя як міністри коаліційних урядів. На випадок конфлікту вони могли бути дуже помічними Советам.

На консолідацію та утривалення комуністичних урядів в країнах під советськими впливами не могла безчинно дивитися Америка, як провідник демократичного світу. Проти поширення советських впливів президент Труман поставив свою доктрину допомоги для тих країн, яким загрожує залив комуністичної меншини проти волі більшости населення. Перші держави, що таку допомогу дістали, є Греція та Туреччина. Там Америка активно допомогає легальним урядам заводити внутрішний порядок та не допустити до заведення комуністичної диктатури.

Рівночасно на цілому фронті розпочалася акція демократичних держав, з метою сконсолідувати панування демократичних урядів у Франції, Італії та других країнах. У Франції удалося демократичним партіям викинути комуністів з уря-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

54)

Позбулися обоє три копи долярів, платні фармерського робітника за увесь сезон. Дали, не знати чому, їм вісімнадцять доларів опусту. Чесно поділилися по половині, бо Ірина зовсім збанкрутувала. Вдоволені, наче Бог зна яке добродійство батькам вчинили — розчислювалися, взяли посвідку.

Викликавши своєрідну сенсацію, птахами вилетіли молоді від Ітона. На вулиці спамяталися... Мами можуть вирішити виїхати сьогодні ввечері, а тоді що?... Вони не дали своєї адреси. Вмовлятимуть мамів переждати до завтра — здогадуватимуться!... Заслабнути, — покличуть лікаря, пізнають, що їм нічого не хибує... Ну, тай мамів дурити совісно, перелякаються!... Треба радити якось інакше. Відчитають їм мами „патер ностер", — витримають! А до вечора у квартирю таки не поженуться!... Пішли оглядати фільмові афіші. Обійшли кілька. У одному „Плейнсмен" з Гарі Купером, у другому „Лест Могіканс"... У третьому натрапили на „Розмері" з Еди Нелсоном та Джет Мекданалд. Про їх співацькі талани чув і читав Ростислав у Европі. Ірина чула не раз їх співи на фільмах. Спів якраз відповідав настроєві молодят.

Увесь час держалися за руки, сиділи чемненько. Піснею „Вен ай колинг ю" обоє зачарувалися. В пару артистам та сама мелодія бреніла у серцях наречених. Ледви пересиділи іншу якусь Голивудську дурницю з мордами і звичайними вбивствами. Стримало бажання почути пісню ще раз. Вийшли аж по шестій, мелодію і слова запамятавши. Забули, що не обідали. Двома канадійськими „бомами" волочилися по музичних склепах. Заспокоїлися, аж набувши чотири примірники пісні з нотами. Горді своїм набутком скочили в трамвай.

А матері ждали й ждали заблуд з обідом! Не їли самі, далі турбуватися почали. Щось сталося, напевно! Адже діти обіцяли на обід повернути. Потішили одна другу, — діти не малі, — але вечірню газету хопилися перечитувати бодай наголовки місцевих випадків. Воно не жарт!... Пішли отакі розмріяні дурники — десь мимохіть під авто впхалися!... Надумали ждати до восьмої, а не буде — повідомлять поліцію, що їх діточки десь погубились!... Чи не сміятиметься поліція?... Адже „діточкам" вісімнадцятий і двадцятий рік уже!... От, напастні!

Діточки всеж мали на стільки сумління, що вернулися здорові й веселі чверть до восьмої. Розкрили матері уста їх відчитати, а вони в один голос:

— Ми хочемо їсти! Голодні наче собаки з вовками!...

— Деж вас носило?... Ото гарні!...

— Були на фільмі!...

— Та аж цілісенький день? Ми тут клопочемося, а вони на фільмі висиджуються?... Поліцію хотіли повідомляти, що ви нам десь пропали...

— Фільма гарна! Дивилися два рази! — молоді виправдувалися.

— А не прийшло вам до голови, бодай одному котрому, що матері за все тут потерпають? — сварила мати Ірина. — Ми думали нині їхати!

— Чому б ні, приходило! Ми вам за те таку чудову пісню заспіваємо! Не чули ще такої! Не велика біда на день спізнитися з виїздом! Ми того й сиділи два сеанси, щоб її краще схопити! Купили й ноти! У дома розучимо, гратимемо вам! — перебивали одно другому діти, матерям піддобрювалися. Про змову причинити на день спізнення, ані натяку! Матері подобріли.

— Бог вже з вами, з пустяями! Ідіть обідати, чи то вже вечеряти! Перестояло все, не нарікайте, коли не смакуватиме!

— Ми й вовка тепер з кістями схрупаємо! — заспокоювала дівчина.

Тріпали обоє справді не соромлячися. Матерям дивно ставало з їх апетиту. Мати цікавилася, на що то Ростиславові потрібні були гроші!... Хитро-мудро матери збувся, сказав що купив нареченій два шнури перел. Вона їх вбере аж під вінець, вони так умовилися. Сказав правду, та не всю. Мати повірила.

Увесь вечір грали й на переміну співали. Прийшла господиня з дітьми. Гляділи на молодят наче на восьме чудо світу. Не втікло уваги малих, що музики грають не тою рукою. Схвилювання малювалося на обличчах своїх й чужих. Обіцяної пісні, чутої в театрі, ні згадки. Матері домагалися. Адже через ту пісню вони спізнилися з виїздом! Діти не далися так довго й просити. Співали з памяти, з глибини своїх істот. Нащо їм нот, раз тою піснею зіспівані їх серця, наповнені їх душі. Перейняли всі відтінки, всі переливи тонів, голосові надали щирого чуття. Кликали себе, пяніли від зову пісні, посвячували життя, присягали любов і вірність. Перетворювалися в одне духове єство в стремління злитися в одно й фізично не чути окремости відрубного свого існування.

Зо зворушення жінкам текли сльози. Плакала простодушна господиня, пригорнувши своїх малих. Не зводили з співаків залюблених очей матері. Крізь відчинені вікна з вулиці долітали голоси. — Там зібралася юрба запізнених пішоходів, співами приваблена...

Скінчили й попадали на крісло, перетомлені. Хвилин кілька сиділи всі заворожені, не пустили пари з уст. Першою очуняла господиня.

(Дальше буде).

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Адріян Аврам, Ліма, Перу.

Над Тихим океаном

(Надіслане до „Свободи").

Літаком за троха більше одної доби часу, з чого лише 12½ годин лету, я опинився із Бс. Айрес, Аргентина, в давній столиці віррейнату еспанців, Ліма, Перу. Машина-птах Доглас, зі всіми своїми новітніми вигодами, без надто великого напруження перелетіла кілька тисяч - кілометрову віддаль, осідаючи в різних перестанках Арґентини, Чіле, Болівії та Перу.

Покинувши аргентинську землю на північ від міста Салта, летимо над Болівією й вже видно велику різницю в околицях. Рістня чимраз рідша, і вкінці цілком зникає. Влітаємо в болівійську височорівню. Суходіл майже цілком без зелені. Місцевості Ужуні та Оруро це копальні мінералів, почавши від олова та кінчаючи сріблом і золотом. Також знаходиться тут сіль. Перед осідаючим літаком втікають „ламас та вікуняс". Це є рід гірських кіз, що мають дуже „файну" та дорогу скіру, головно ця остання. Цікаво, що в Тукуман та Салта (північ Аргентини) було дуже горячо тоді, коли після ледви двох годин дороги тут на високорівні люди одіті в плащі та гріються при жевріючих печах.

Незабутній образ. Летимо понад снігово-білими густими хмарами, наче хто бавовну великими клубами розвісив. Тільки горді верхи гір то тут, то там виставлять. Ви бачите далеко снігом покритий, знятий до неба шпиль гори. Людина почуває себе велитнем, здається цілком легко можна б ступати з одної на другу гору, не звертаючи навіть уваги на все те, що діється в долині, серед земних карлів.

Сонце, снігом покриті верхи Кордилієр, білі-білі густі хмари. Ці хмари з другого боку мабуть сіро-чорні, дощ паде наче в осінню ніч а там люди зі своїми життєвими мірнотами — день без сонця.

Дійшов я тут до висновку, що автор історії надлюдини, яка друкується в багатьох журналах для дітей, мусів бачити землю з літака.

Столиця Болівії, місто Ля Паз (есп.: спокій, мир), дивлячись на нього з літака, так і відчувається спокій. Положене воно в зеленій долині серед верхів, що блистять до сонця. Гра світла й тіни окружаючих гір творить чудові образи, наче сталяктити й сталягміти казкових печер.

Далі на північ летимо, піднімаючись над озером Тітікака, яке є найвище положеним в цілому світі, бо знаходиться понад 3,890 метрів над поземом моря. Тітікака має вигляд справжнього моря, серед далеко пропавших на овиді гір. Тут вже дуже зимно й пасажири літака мусіли одіти теплі одіння.

Дальша дорога із півночі Чіле, гавань Аріка аж до Ліми, досить одноманітна. Це переважно пустарі та „голі" гори, без всякої ростини. Зеленіють лише долини рік. Тут вперше довелося мені бачити Тихий океан. Вигляд моря з літака не є чарующим. Губиться воно, здається, цілком недалеко в якусь сіру, мрячну краску разом з таким же овидом неба. Зате тут, під нами, де воно своїм ритмічним розбиттям хвиль вкриває беріг трирядовою білою мережкою піни, воно прекрасне. Очей не можна одірвати, дивлючись, як зелено-сині води купають беріг, як ось там кругом малого скалистого острівця море день та ніч розбиває свої перли.

Тагуантінсуйо, назва імперії Інків.

Ця держава, на чолі якої стояв Інка (Всемогучий) простягалася там, де сьогодня находяться Еквадор, Перу, Болівія, частинно Чіле й Аргентина. Числила імперія 16 мільйонів мешканців. Державною мовою була: кичуа. Другорядні мови були: аймара на болівській височорівні, близько озера Тітікака, мова мучіка та інші говірки. Богом уважали сонце (начакамак). Столицею було місто Кузко (осередок), 3,416 метрів над поземом моря. Управа імперії була теократична; Інка був імператором та головним священиком. В рільництві знали: картоплю, кукурузу, жито та пшеницю. Зрошували свої поля водою, доприваджуваною довгими каналами з гір. Інжинірську вартість цих каналів ще й тепер можна бачити серед руїн міста Начакамак, 35 км. на південь від Ліма, як рівнож останки камінних доріг, які нічим не уступають сьогоднішній техніці.

Згадані руїни Пачакамак та Чанчан, 560 км. на північ од Ліма, сягають своєю історією до часів перед-інкаїчних. Автор цих рядків мав нагоду відвідати ці місця. Інка у формуванні імперії підбивав народи, історія яких сягала до 1,000 літ перед Христом, як н. пр. культура Паракас та Пукара.

Кінець [illegible] еспанський завойовник Франсіско Пізарро на початку 16-го віку. В місті Кахамарка (північ Перу) згинув засуджений на смерть Пізарром останній Інка Атагуалпа. Згинув, хоча обіцяв виповнити під самий верх сріблом та золотом тюремну келію, за ціну своєї волі.

Місто Ліма, це давнина обнялась з новиною. Безліч церков зі своєрідними фронтами. В нутрі соборів розлито срібло та золото. Художньої вартости образи, вітрини та пишні дерворити вівтарів.

Широкі світляні вулиці й зараз за углом у бік двом автомашинам тяжко обійтись. Місто положене на 207 м. над поземом моря і віддалі 20 км. В Ліма ніколи не паде дощ.

Перу має 1,249.049 км.² Залізнична сітка довга на 4,305 км. Битих доріг краєм та гірших є около на 29 тисяч км. Тут є вчислена пан-американська дорога довжиною 2,800 км., яка перетинає країну північ-південь, вючись переважно понад океаном. Їзда самоходом через оці сотні-кілометрові пустелі та нагі гори, хоча й різноманітні, виснажує людину до краю.

В Ліма є дві публичні бібліотеки. Є кілька музеїв, з яких найцікавіший є археологічний та антропологічний. Взагалі, тут кожна культурніша родина має старовинні збірки. Помимо урядової заборони вести розкопи на власну руку, люди умудрились та час від часу „гуакерос" викопують серед руїн все новий матеріял, як в кераміці, так в металях, чи тканинах. Я бачив це особисто в місті Трухільльо, серед руїн міста Чанчан.

Цю країну можна би поділити на три полоси:

1) Побережа: піскові пустині та нагі гори. Тут кожне місто зі своєю окрупою живе цілком наче самостійна держава. Ця пустиня є перетята лише зеленіючими долинами рік. Клімат горячий та вогкий.

2) Кордилєри: зимно, сухо та зливні дощі від листопада до березня. В нетрах гір викопують всі відомі мінерали. Серед Кордилєр є шпилі, укриті вічним снігом як Гуаскаран 6,768 м., Чопікалкі 6,400 м. та безліч інших, верхи яких не нищі від 5,700 м.

3) Підгіря, що пригоже на поселення европейців. Положене воно на схід Кордилєр над ріками, які впадають у славну Амазонку. До речі, це підгіря до півночі тягнеться аж у сусідній Еквадор. На схід граничить із Бразилією.

Перу є країною дуже багатою. Тут є все, чого потрібно державі для життя. Звичайно, так як всі країни Півд. Америки, Перу індустріяльно мало розвинене. Рівень життя тут ниций, або однаковий як у інших півд.-амер. республиках, за вийнятком Аргентини, котра веде перед в цілій латинській Америці. В Перу середня кляса хліборобів є досить незначна. Майже вся земля скупчена в руках або поміщиків, або у великих фірмах. Мені довелося бувати в багатьох таких дворах. Кожний такий „фундо" творить ціле місто. Електрика, кіно-театр, шпиталь, церква, школа та дома для працюючих на фармі. Люди вільні, можуть переходити куди кому подобається. Одначе дім дістає лише той, хто є занятий при праці на „фундо". Буде на місці згадати про поміщицьку оселю „Чіклін" панів Ларко Геррера, віддалену од Ліма на північ на 600 км. над пан-амер. дорогою. Властителі є відомі державні діячі. Добра їхні тяжко звидіти конем за день. На фармі мають фабрики „бісквітс", ковбаси, консерви,

СИН ШУКАЄ ЗА БАТЬКОМ.—Ференц Надь, син премієра Мадярщини, викиненого большевиками з його становища, шукає в вашингтонській газеті новинок про долю свого батька. Ференц був урядовцем мадярського посольства, доки новий уряд не відкликав його домів. Ференц не послухав і залишився у Вашингтоні. Він надіється, що його батько приїде до нього.

лікерів та інші. Народ живе в чистих та вигідних домах. Самі робітники відбили напад на „фундо" банди опришків, які в різних країнах, різними обманами хочуть затести „рай на землі". Мав я нагоду бувати в домі поміщиків. За чаркою завелась розмова, яка перейшла на всесвітні теми. Мені цілком не було дивно, що привітні господарі так добре поінформовані навіть про долю нашої України. Але одної ночі в іншому місці я був присутній при розмові одного індіянина. Мені не було цікаво чути думки пяної голови. Але мова перейшла в інший бік і я прищурив ухо. Бесідник, старий, покритий морозинами розказує, що такі ж самі індіяни, як він, його робітники не хочуть дальше працювати, ще й погрожують забрати в нього його землю. Землицю, яку він в поті чола разом зі своєю родиною за цілий свій вік мозольної праці придбав. І тут десь увесь алькоголь пропав з його голови. Іскри падали з його очей, коли він прирік боронити до останнього своє добро. Що тії, котрі гадають про „рай на землі" нехай забираються. До Сталіна кровожадного, що не рай, а пекло заводить на землі. Ось де я дивувався поінформованости напів грамотного чоловіка. Мені лише довелося йому вияснити, що таке Росія, чи Совєтський Союз. Що там у тім пеклі конають народи високої культури, числом менші та більші від перуанських, одначе всі вони бажають волі.

Вернімось до „Чіклін". Вечером там відбувалась проба співу для концерту. Дуже їм подобалось, коли я взяв участь у хорі тамошньої молоді. В хорі співали рівнож господарі „фундо" та їхні діти. Опісля довелось мені проспівать на егзотичний їм мові: „Гетьмани, гетьмани"...

Власники цеї фарми мають величезну збірку образів та головне, що посідають археологічний та антропологічний музей, збірки якого своєю різнородністю та вартістю перевищають державний музей в Ліма. Цей музей має вартості кілька міліонів долярів та відомий він в цілій Америц.

Громадського нашого життя в Ліма немає. Всіх на всіх наших земляків є тут кілька осіб. Д-р Д. В. Каратаєв, проф. катед. на університеті Св. Марка та проф. в Школі Інжинірів. Публичний діловод С. Костецький. Інж. Крупницький. Брати інжиніри В. та П. Королевичі (цей останній живе тепер в Еквадор) та ще дехто.

В. Королевич має кілька тисяч гектарів землі над рікою Апурімак, притока Амазонки. Тут він зміг би поселити кілька тисяч наших людей, якщо була б змога їх перевести. Цю справу треба б оглянути всім нашим Допомоговим Комітетам в Америках та в Европі, коли б зайшла потреба перевести українців аж у Перу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЛЯ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ДОБРА СВОЇМ ДОНЕЧКАМ.

Минулого літа я вписав свою донечку до Українсько - Американської Дівочої Академії в Слотсбург [St. Mary's Villa Academy at Table Rock, Sloatsburg, New York). Мати моєї донечки не є українкою. Не ходила вона теж до ніякої української школи, а тільки скінчила нормальну американську школу. Звикла до іншої мови і до іншого обряду. Щоби навчилась української мови і пізнала наш обряд рішився я післати її до української школи, чи там Дівочої Академії в Слотсбург, що її вдержують Сестри Служебниці. За рік науки дитина вже може молитись і розговорити по українськи, а навіть лист у цій мові написати.

Школа ця приміщена в давній посілості американських міліонерів, в прекрасній околиці, серед дерев і квітів. Власна плавальня (swimming pool), овочевий садок, пасіка, свої ярини, молоко від власних коров, вівці, кури і т. ін., а опри те теніс корт (ситківка), гарно утримуваний травник для всякого рода спортових вправ і забав є окружені серпанком пахучих рож та інших квітів. Тому і не диво, що та чудова природа і прекрасне положення академії також чудово ділає на ушляхотчення душ студенток. А внутрішне урядження академії дійсно мистецьке. Навіть найвибагливіша королівна не повстидалася б там замешкати, чи післати туди свої діти на виховання. Знайдете там всі модерні вимоги в шкільних кімнатах, як і в мешканнях студенток. Гарна каплиця, простора саля для вистав і танців, окремі кімнати для грання на фортепяні, до шиття, писання на машинках, бібліотека, лябораторії, навчальня, чистенькі кухні, взірцево приладжені їдальні, руханкова саля і т. п. модерні урядження, які вказують, що наші запопадливі Сестри Служебниці розуміють своє культурно - виховне завдання зглядом дітей нашого народу в Америці. Ця наша дівоча академія осягнула теж своє научне призвання і є акредитована стейтовим шкільним урядом.

Сестри Служебниці є дуже печатливі і при їх бачній опіці, попри шкільну науку, наші діти виховуються в своїм народнім дусі і обряді на добрих жінок з гарним характером та на розсудних і самозарадних господинь дому.

Місячна оплата за вишколення і утримання дівчат є така, що на неї стати навіть біднійших родичів, бо Сестри наші дуже запопадливі й самі тяжко працюють і не жаліють своїх сил і труду, щоби тільки їх академія розвивалась і процвитала добрим іменем на славу і для добра нашої віри і нашого народу в Америці.

Торжественне з а к і н ч е н н я шкільного року відбудеться 22. червня. Заїдьте там і переконайтесь, що пишу правду. Зо яку годину заїдете залізницею або босом з Ню Йорку до Словтсбург, а потім за яких десять минут таксівкою до академії. Гостинні сестри привітають вас і ваших дочок дуже щиро.

С. Ц., Бруклин, Н. Й.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕВЯТЬ МІЛЬОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Світ розколюється на два табори

(Докінчення зі стор. 2-гої)

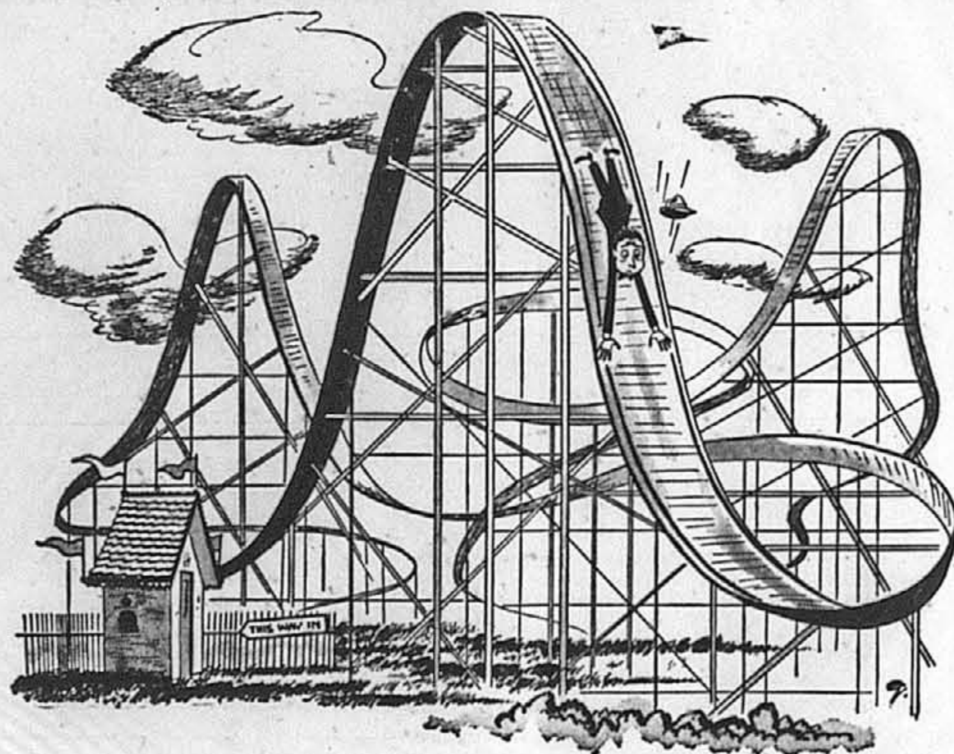
ду, завдяки державно-творчій поставі французьких соціялістів, які покинули спілку з комуністами та пішли на співпрацю з протикомунітичними партіями.

Така сама операція переведена тепер в Італії, де христіянські демократи, запевнивши собі співпрацю частини соціялістів, викинули комуністів з уряду та перейняли владу в свої руки. Все ж таки положення в Італії куди важче ніж у Франції, бо більшість соціялістів таки тримає з комуністами та загрожує внутрішною революцією на випадок загострення міжнародного положення.

На цілій лінії переводиться тепер протиофензива проти комуністичних впливів в Південній Америці та Мексику. В Бразилії партію комуністів поставили поза законом. Рівночасно реалізується плян повного забезпечення країн американського континенту зброєю американського стандарту, щоби цілий західний континент, на випадок конфлікту, був військово одноцілим.

В Німеччині та в Кореї Америка, не могучи договоритися зі Советами про мир та встановлення урядів з волі більшости тих народів, постановила ділати на власну руку та встановити уряди правдиво демократичні, заключаючи з Німеччиною навіть сепаратний мир. Цілий світ розколюється виразно на два табори, прокомуністичний під проводом Советів, та демократичний, під проводом Америки. Таке розколення світа на два ворожі табори стає грізним явищем, що може кожної хвилини довести до нового світового пожару. Коли народи зброяться, то згодом самі гармати зачинають стріляти, сказав один генерал; і в цьому є багато історичної правди.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Нова професійна сила. д-р Ілля Масевич.

Оце приємно представити українцям м. Шікаго свіжий дорібок нашої шікаговської інтелігенції в особі д-ра Ілі Масевича, сина знаних українських патріотів і Союзовців.

Д-р І. Масевич покінчив дентистику в Нортвестерн університеті, а також і курс хемії в Лойола університеті. Він уже має два дипломи, дентиста і хеміка, а тепер старається за третій, доктора медицини і в тім напрямі продовжує свої студії.

Батьки його походять з галицької України. Мати Марія походить зі села Кривка, пов. Тернопіль, а батько Василь зі села Олієва, пов. Городенка. Обидвоє свідомі українці і беруть участь в громадській праці.

Українці м. Шікаго сердечно витають д-ра І. Масевича та бажають йому повного успіху в дальших його студіях в надії, що з його знання і досвіду будуть користати ті, серед яких він виховався і серед яких в своїх молоденьких літах працював, чи то в українській католицькій церкві, чи в українських організаціях. Надіємося також, що д-р І. Масевич по закінченні своїх студій зможе посвятити дещо часу українській місцевій справі чи загально народній. Батькам д-ра І. Масевича належиться признання з те, що вивели сина „в люди".

М. Баран,
рек. секр. 221 від УНС.

ЩО ПИШУТЬ?

З СКИТАЛЬЧОГО ТАБОРУ В АВСТРІЇ ПРО МИНУВШИНУ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

З листа до родини в стейті Пенсилвенія, писаного в березні, 1947.

Розпитуєте, чи хочу вертати до дому, чи оставив там майно і т. д.? Очевидно хочу вертати до дому, бо ж це мрія кожного скитальця. Та вертати не можу з відомих причин. Деякі люди роблять пропаганду в світі, що ті скитальці які не вертаються на батьківщину, це фашисти, колляборанти або воєнні преступники. Які ж це фашисти чи воєнні преступники наші скитальці, з яких 70-89%, привезли гітлерівські собаки на примусову роботу? Вони добре знають, чому не має їм тепер чого вертатися, хоч терплять нужду й голод як бездомні жебраки. Ми бачили вже „рай" на власні очі, ми бачили помордованих тисячами найкращих синів нашого народу й воліємо пекло скитальщини як такий „рай".

Майна я не оставив вдома, бо працював як кооператор і експортовий спеціяліст. До 1944 жив я в Сяноці, а родичі з сестрами у Львові. Тяжке й небезпечне було тоді життя на нашій прегарній Лемківщині. Німці накладали щораз більші контингенти на доставу збіжжа, худоби й набілу. Далі стали набирати робітника на працю в Німеччині, ловили людей як звірину в поїздах, на торзі або брали навіть з поля від праці. За якийнебудь саботаж чи вбивство німецького громадянина визначували 10-20 закладників і розстрілювали їх в короткому часі. По лісах коло Тиряви і коло Тісної було повно партизанських відділів: були між ними відділи української, польської і комуністичної партизанки. До ліса німці не поважилися за 5 літ окупації піти ні разу, за те тим більше мстилися на цивільному населенні. В 1943 р. „спацифікували" багато сіл при помочі Гештапівських посіпак, між іншим село Бандрів. Побили й поарештували людей, деяких постріляли на місці і на тому кінчали таку „пацифікацію". Найгіршу славу в повіті мав Сянік, до якого за німців були прилучені Устрики Долішні і Лютовиска, мало Загіря, невелике місточко й вузлова стація коло Сянока. В тому Загірю урядував собі Гештаповець Фляй і кожному, хто мусів переїздити через Загіря, вже терпла шкіра на саму згадку про Фляя. Тяжко описати, що виправляв цей бандит в мундурі з нашими людьми, як збиткувався, зневажав і побивав їх без найменшої причини. До помочі він мав ще кількох посіпаків, що нераз перевищали свого шефа в дикунських вигадках. В пивниці під стаційним будинком розстрілював Фляй власноручно „підозрілих", м. і. одну ученицю української гімназії в Перемишлі, яка їхала до дому на свята і не взяла зі собою легітимації. Фляй вважаючи, що вона жидівка „зліквідував" її без слідства або суду. Як Фляя перенесли за всі ці подвиги до Ченстохови та ще й авансували, Загіря відітхнуло. В Ченстохові він довго не гуляв, бо застрілили його польські партизани. Ось це Вам тільки приклад, як виглядало наше життя за німецької окупації. Щоби все описати, треба би на те цілої книжки.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7192. Мурин Олекси і Федора з с. Плавя, Сколе; Билень Юрка з Кального від Мурин Івана.

7193 а). Маліговська Марії від Небесний Миколи.

7193 б). Дода Михайла з с. Монастир, Ярослав, від Ільчишин Володимира.

7194. Велебніцький Якова і Созона з с. Шидлівці, Копичинці, від Джуринський Михайла.

7195. Квас Прокопа від Кривонос Йосифа.

7196. Лечнова Теклі і Катерини з с. Колтів, Золочів, Юзвин Катерини від Пелех Андрія.

7197. До родини Федусько, Савич Дмитра від Івасик Теодора.

7198. Іванців Івана і Якова, Левандовський Івана, Олекси і Василя з с. Глядки, Тернопіль, Кривий Андрія від Цусь Івана.

7200. Кукурудз Софії (Кузмінська) з с. Грабова, Золочів, від Кузмінський Володимира.

7201. Макух Петра з с. Піддубці, Рава Руська, від Кузьма Семена.

7202. Брись Василя з села Вілька, Полісся, від Губаревич Анни.

7203. Ванько Михайла і Анастазії (Ярома) від Ванько Антона.

7204. Курасевич Семено з Волині від Пінкевич Миколи.

7205. Партач Анни (Юрків), Бжозінський Евгена з с. Дунаїв, Перемишляни, від Мікада Адольфа.

7206. Задорожний Івана, Кокула Івана з с. Обельниця, Рогатин, від Гривнак Теодора.

7207. Клачкевич Анни (Фінфа) з с. Новоселка, Підгайці, від Зїазуляк Ілії.

7208. Федак Степана з села Ропянка, Буряк Дмитра і Миколи з с. Мшана, Коросно, Грабський Андрія від Кащак Івана.

7209. Ярош Ілька з с. Костерівці, Сянік, від Павлів Марії.

7210 а). Крисюк Григорія, Ваврінчук Гната з с. Батиїва, Радехів, від Хомяк Тимка.

7210 б). Скульський Теодора з с. Лимчівка, Підгайці, від Підвінська Анни з с. Устенівка.

7210 в). Корчинська Оксани з Миколаєва, Бібрка, від Дмитришин Дмитра.

7210 г). Дмитерко Івана від Лубич Михайла.

7211. Андрейчик Йосифа з с. Дубрівка, Ужгород, Прадід Юрка з с. Бачава, Мукачів, Трубаш Еміля з с. Дубрівка від Андрейчик Михайла.

7212. Черниж Володимира з Березного, Волинь, від Степаник Андрія.

7213. До рідних і знакомих з с. Жулин, Стрий, від Дувало Василя.

7214. Масний Ілька, Миколи, Василя, Степана, Анни і Катерини з Синевидсько Вижне, Стрий, від Равлико Василя.

7215 Шарко Степана з с. Дубрівки, Рава Руська, від Денис Павла.

7217. До братів і сестер з с. Урови, Дрогобич, від Федишин Малані. (Европейські часописи просимо передрукувати).

7218. Брилавський Владека, Панчишин Петра з с. Трудовач, Золочів, від Якубовський Богдана.

7219. Бохонок Михайла з с. Ґаливка, Самбір, від Бохонок Насті.

7220. Капитко Володислава і Розалії від Капитка Матвія.

7221. Борщ з села Коровиці, Любачів, від Борщ Марії, дочки Миколи з Рави Руської.

7223. Крижановський Олександра Клима, Ільченко Олександра з Первомайського району від Гладкий Макара Петра.

7224. Вжесьньовський Андрія і Марії, Слотвінський Степана і Евдокії, Червінчак Григорія, Лешко Михайла з с. Потелича, Рава Руська, від Мастикаш Василя.

7226. Юрдиґа Катерини, Яворська Анни з с. Наріг від Ткач Степана.

7227. Бекер Елварда з с. Ладин від Бекер Юліяна.

7228. Бандура Дмитра, Зіцак Катерини з с. Посада Горішна, Старий Самбір, від Прокін Василя і Степанії.

7229. Летник Ірини і Пелагії з с. Котузів, Підгайці, від Летник Марії.

7230. Корба Павла від Зіневич Ніканора.

7231. Баран Семена з с. Росоховатець, Підгайці, від Яричівський Володимира.

7232. Іваницький Івана від Іваницький Івана.

7233. Зебенко Володимира, Турко Михайла від Бац Івана з с. Княжполь.

7234. Митекук Миколая, Ковалець Михайла з с. Половці, Чортків, від Логуш Мартина.

7236. Галя Антошки, сестра Франки, від Слабіцький Михайла.

7238. Попик Ірини від Савюк Марії з с. Котузів, Підгайці.

7239. Кушлик Павла і Максима від Кушлик Михайла з с. Кадобне, Калуш.

7240. Корвацький Михайла з с. Отиневичі, Бібрка, від Бойковський Степана.

7242. Видра Еви від Цапівна Евгенії.

7243. Лельський Антона і Казимира з с. Ледянки, Заставя, від Зельський Гната.

7245. До приятелів і знайомих від інж. Гавриленко Михайла.

7246. Борднюк Олександра з с. Коцюрів Малий, Чернівці, від Гуменюк Дмитра.

7247. Присташ Федора з с. Лакот, Турка, від Присташ Михайла.

7248. Політило Якова з села Грабова, Камінка Струмилова, від Монастирський Павла.

7249. Капитко Володислава і Розалії від Капитка Матвія.

7250. Іваницький Андрія від Іваницький Михайла з с. Стефкова, Лісько.

7251. Андрушків Олени з с. Корчик від Диміцький Михайла.

7252. Варишин Михайла з с. Дмитрович, Перемишль, від Ващишин Павла.

7254. Станько Анни (Конюх), з с. Бовино, Перемишль, Савка Катерини (Косовська) з с. Мацьковичі від Бойко Юрія.

7255. Семянків Якова з села Беремяни, Бучач, від Семянків Михайла.

7256. Односельчани з с. Гура, Радехів, нехай пишуть до Демчика Миколи в Америці.

7257. а) Семенина Петра і Анни з Тернополя від Зарухта Антона.

7257. б) Кравець Семка, Ворончак Павла з с. Хоростків, Копичинці, від Ворона Петра.

7258. Змійовський Леся і Юльки з с. Гусне Ниж., Турка, від Міньович Луки.

7259. До земляків з Рогатина від Ільків Михайла.

7262. Дуник Анастазії з села Лісковате, Добромиль, від Прихідний Петра.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

> Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до
> **UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE.**
> **P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.**
> Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.
> **Адм. „Свободи".**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 21. червня, в год. 7:30 ввечір, в церковній галі, 1745 Вашингтон Евеґ — Уряд.

СТЕМФОРД, КОНН. — Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 22. червня, в годині 2. пополудні, в церковній гали на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і членкинь, місцевих і позамісцевих, прийти на ці збори, бо буде звіт урядників і контр. комісії за минулих 6 місяців; буде роздання дивіденди і кожний член має взяти тикет на пікнік. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в суботу, 21. червня, в год. 7:30 ввечір, в льокали У. Н. Дому, 237 Ґовп Еве. Просимо всіх членів і членкинь прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. Також на цих зборах секретар роздасть дивіденду за 1946 рік. — За уряд: Ф. Ґулька, предс.; М. Гуцалюк, кас.; П. Головачук, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 21. червня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів і членкинь прийти на ці збори, бо на них роздамо чеки дивіденди від У. Н. Союзу. Довгуючих напоминаємо вирівняти свої вкладки. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 22. червня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУЮТЬ

Сии **АНТОНА МЕЛЬНИКА** з Паповець, повіт Бучач, Галичина, пошукує **своїх стриїв**

синів ЙОСИПА МЕЛЬНИКА, коваля в Папівцях; один з них був у 1926 р. в Шікаго і працював як букгальтер.

MELNYK JURIJ
Mittenwald — Jagerkaserne
Bl. 1., Zim. 41,
Germany, Bavaria, U. S. Zone..

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

Потрібно

ГОСПОДИНІ

до священичого дому. Зголошуватись можуть теж і жінки, що щойно прибули зі скитальщини. Платня після умови. Зголошення слати на таку адресу:

Rev. M. KINASH,
29 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1622. Підступний напад.

"THAT MAN MUST BE TARZAN," WHISPERED CAPTAIN KARG. "HE MAY MAKE TROUBLE. IF HE DOES, GET HIM FROM BEHIND— I'LL TAKE THE GIRL".

THEN THE CAPTAIN AND HIS RUFFIANS SWAGGERED ON THE DECK. "WHAT ARE YOU DOING HERE?" HE DEMANDED. -1622-

THE APE-MAN'S KEEN EYES SPIED A PILE OF TRAPS IN THE GLOOM. "WHAT ARE YOU DOING WITH THESE?" HE THUNDERED IN RETURN.

THE CAPTAIN TOOK NO CHANCES. AT HIS NOD THE SAILOR BEHIND TARZAN RAISED HIS CLUB.

„Цей чоловік, це певно Тарзан" — шептом промовив капітан Карг. „Він може наробити нам клопоту. Коли він зробить, то вхопи його ззаду... а я схоплю дівчину".

Потім капітан і авантурники вийшли на поклад. „Що ви тут пороблясте?" — запитався він.

Бистре око малпочоловіка завважало цілу купу сильців у темряві. „А що ви робите з цим?" — запитався він увідповідь.

Та капітан не хотів бути в непевності. На даний ним знак моряк, що стояв за Тарзаном підняв вгору костур.